ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಸ್ತಾನ
Sahithya Prasthana
ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ದ್ವೈ ಮಾಸಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ | Multi Disciplinary Bio-Monthly Journal

ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಅನಾವರಣ

****

ನವೀನ್ ಕುಮಾರ್ ಎನ್, ಡಾ.ಡಿ.ವಿ ಗುಂಡಪ್ಪ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ , ತುಮಕೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ತುಮಕೂರು

****

Abstract: ಕುವೆಂಪು ಅವರು ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಮುಖ ದಾರ್ಶನಿಕರೂ ಹೌದು. ಕುವೆಂಪು ತಮ್ಮ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮುಖ್ಯನೆಲೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನಾಧರಿತ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧ'ಗಳ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಒಂದು ಪಾತ್ರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಮತ್ತೊಂದು ಪಾತ್ರಕ್ಕೂ ಇರುವ ಭಾವ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೊತೆ ಆ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸಂವೇದನೆ ಹೇಗೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಷಾದನೀಯವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಅವರು ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ, ಕಾಮ ಮುಂತಾದ ಬಯಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ ಹೇಗೆ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಒಂದು ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದುಳಿದ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದಲಿತ ಸಮಾಜದ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ರೀತಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಅನನ್ಯವಾದದ್ದು.

Key Words : ಮಾನವೀಯತೆ, ದಾರ್ಶನಿಕ, ಸೃಜನಶೀಳತೆ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ, ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು, ದಾಂಪತ್ಯ, ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಪ್ರಾಕೃತಿಕ, ಜೀವಪರತೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರು ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಮುಖ ದಾರ್ಶನಿಕರೂ ಹೌದು. ಕುವೆಂಪು ತಮ್ಮ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮುಖ್ಯನೆಲೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ 'ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನಾಧರಿತ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧ'ಗಳ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಒಂದು ಪಾತ್ರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಮತ್ತೊಂದು ಪಾತ್ರಕ್ಕೂ ಇರುವ ಭಾವ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೊತೆ ಆ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸಂವೇದನೆ ಹೇಗೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಷಾದನೀಯವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಅವರು ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರೇಮ, ಕಾಮ ಮುಂತಾದ ಬಯಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ ಹೇಗೆ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಒಂದು ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿನ ಹಿಂದುಳಿದ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದಲಿತ ಸಮಾಜದ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ರೀತಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಅನನ್ಯವಾದದ್ದು.

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿ–ತಿಮ್ಮಿ, ಐತ–ಪೀಂಚಲು, ಮುಕುಂದಯ್ಯ–ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಮುಂತಾದವರ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ ಕ್ರಮ, ಉಡುಗೆ, ತೊಡುಗೆ, ಬಾಂಧವ್ಯ, ಹಾಸ್ಯದ ಮಾತುಗಳು, ಅವರ ನಡುವೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬರುವಂತಹ ವೈಮನಸ್ಯ, ಒಳಜಗಳ, ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಕರುಣೆ, ಮಮತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಟ್ಟುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಮದುಮಗಳಾಗಿ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದ್ದಂತಹ ಕಾವೇರಿಯ ದುರಂತವೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಂತೆ, ಮಾತೃತ್ವ ಮಮತೆಗಳಂತಹ ಸ್ತ್ರೀ ಸಹಜ ಭಾವನೆಗಳ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಕೆಳ ಜಾತಿಯ ತಿಮ್ಮಿ ಮತ್ತು ಪೀಂಚಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಜೀವಿಗಳು. ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಒಳ್ಳೆಯತನ, ಸದ್ಗುಣಗಳು, ಪರೋಪಕಾರಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಇನ್ನು, ಜಮೀನುದಾರರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ

ಜನ್ಮವೆತ್ತಿ, ಸುಖಜೀವನವೇ ರೂಢಿಯಾದ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಭಯದಿಂದ ಅವಳು ಮನೆ ತೊರೆಯುತ್ತಾಳೆ.

ಗುತ್ತಿ ಮತ್ತು ತಿಮ್ಮಿ ಇವರಿಬ್ಬರು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಗುತ್ತಿ ಮತ್ತು ತಿಮ್ಮಿ ಇಬ್ಬರು ಹೊಲೆಯ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರು. ಗುತ್ತಿಯ ತಂದೆಕರಿಸಿದ್ದ, ತಾಯಿಗಿಡ್ಡಿ. ಗುತ್ತಿ ಭರಮೈ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ನೆಚ್ಚಿನ ಆಳು ಇವನಿಗೆ ಬೆಟ್ಟಳ್ಳಿಯ ದೊಡ್ಡಬೀರನ ಮಗಳಾದ ಅಂದರೆ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗಳಾದ ತಿಮ್ಮಿಯನ್ನು ಮದುವೆಂಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತಿಮ್ಮಿಯನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಬೆಟ್ಟಳ್ಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಸುತ್ತಾನೆ. ತಿಮ್ಮಿ ಬೆಟ್ಟಳ್ಳಿ ಹೊಲಗೇರಿಯ ದೊಡ್ಡಬೀರ ಮತ್ತು ಸೇಸಿಯ ಮಗಳು. ಇವಳಿಗೆ ಬೆಟ್ಟಳ್ಳಿ ಕಲ್ಲಯ್ಯಗೌಡರ ಆಳು ಬಚ್ಚನನ್ನೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದರಿಂದ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದು ತನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮಗನಾದ ಗುತ್ತಿಯನ್ನು. ಅವನ ಜೊತೆ ಮದುವೆಯಾಗಲು ತನ್ನ ತವರು ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮಿ ಅವರ ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಬಂಧಕ್ಕಿಂತ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನಾದ ಗುತ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧವೇ ಅವಳ ಬಾಳ ಬದುಕಿನ ಆಪ್ತತೆಯ ಸಂಕೇತವೆಂಬಂತೆ ಲೇಖಕರು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗುತ್ತಿ ಮತ್ತು ತಿಮ್ಮಿ ಕೇವಲ ಪ್ರೇಮ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕೂಡಿರದೆ ಅವರ ನಾಳಿನ ಭವಿಷ್ಯದ ಸೂಚನೆಯ ಫಲಕದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಎದುರಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರೇಮ ಸಂಬಂಧಗಳಿಗೆ ಸಮಾಜವು ಹೆಣೆದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಗುತ್ತಿ ಮತ್ತು ತಿಮ್ಮಿ ಹುಲಿಕಲ್ಲು ನೆತ್ತಿಯ ಕಲ್ಲು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆಯೇ ತಮ್ಮ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನವೆಂದರೆ, ಕೇವಲ ಮದುವೆ ಮತ್ತು ಆನಂತರದ ಲೈಂಗಿಕ ಜೀವನವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ದಂಪತಿಯಾಗುವವರು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುವ, ಆ ಕನಸುಗಳನ್ನು ನನಸಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತವಕಿಸುವ ಪರಿಯೂ ಹೌದು. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿ ಮತ್ತು ತಿಮ್ಮಿ ಹುಲಿಕಲ್ಲು ನೆತ್ತಿಯ ಕಲ್ಲು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಸಿಕ್ಕಾಗಿಂದಲೇ ಇವರ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಇವರಿಬ್ಬರು 'ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ' ಎನ್ನುವ ಭಯದಿಂದ ತಿಮ್ಮಿ ತಾನು ಯಾರ ಜೊತೆ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ತಾನೇ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಂಕೇತವೆ ಸರಿ. ಮುಂದೆ, ತಿಮ್ಮಿ ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿ ಹುಲಿಕಲ್ಲು ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಏರುವಾಗ

ಅವಳಿಗೆ ದಣಿವಾಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದು ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಗುತ್ತಿಯು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅವಳನ್ನು "ಇದೇ ಹುಲಿಕಲ್ಲು ನೆತ್ತಿ ಕಣೇ!" ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಅವಳು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅವಳಿಗೆ ದಣಿವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವಳು ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಸಹ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತಿಮ್ಮಿಗೆ ಗುತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಎಂತಹ ಪ್ರೀತಿ ಇತ್ತೆಂದರೆ, ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಕರೆತರುವಾಗ ತಿಮ್ಮಿಯು ಗುತ್ತಿಗೆ "ಆ ಕ್ಯಾದಿಗೆ ಹಿಂಡ್ಲ ಹತ್ರಾನೆ ಕೂತುಕೊಬ್ಯಾಡಿ, ನಾ ದನ ಕಾಯಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ನೋಡಿನಿ, ಸರ್ಪನ ಹಾವು ಇರ್ತವೆ! ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರನೆ ಕೂತ್ಕೊಳ್ಳಿ!" ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮಾತುಗಳು ಗುತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ತಿಮ್ಮಿಗಿದ್ದ ಪ್ರೇಮ ಸಂವೇದನೆಯ ಮೊದಲ ಸೂಚನೆಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಗುತ್ತಿ ಮತ್ತು ತಿಮ್ಮಿ ಮತ್ತೆ ಒಂದಾಗುವುದು ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನಮ್ಮರ ವಿವಾಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ. ಹುಲಿಕಲ್ಲು ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಇವರಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆ ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪಗಳು, ಕೋಳಿ ಜಗಳಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ತಿಮ್ಮಿಯು ಗುತ್ತಿಯ ಮಾತು ಕೇಳದಿದ್ದಾಗ ಅವನು ಅವಳನ್ನು "ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ್ತೀಯೊ ಹೋಗು, ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪನ ಮನೀಗೆ!.." ಎಂದಾಗ ಅವಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕೋಪದಿಂದ, "ನನ್ನೆಲ್ಲಾದ್ರು ಕೆರೀಗೋ ಬಾಂವಿಗೋ ಹಾಕಿ ಹೋಗಿ! ನನ್ನ ಕಂಡ್ರೆ ನಿಮಗೆ ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಸಸಾರ!... ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಹೆಂಗೆ ಬಾಲ ಅಲ್ಲಾಡಿಸ್ಕೊಂಡು ಉಪಚಾರ ಮಾಡ್ತಾ ಬರ್ತಾರೆ!..." ಎಂದು ತಿಮ್ಮಿ ಅಳತೊಡಗುತ್ತಾಳೆ. ಗುತ್ತಿ ತಿಮ್ಮಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸುವ ಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ಜಗಳವಾಡುವುದು ಪ್ರೇಮವು ಮಾಗುವಿಕೆಗೆ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಗುತ್ತಿ–ತಿಮ್ಮಿಯ ಸಂಬಂಧವು ಕೇವಲ ದಾಂಪತ್ಯದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿರದೆ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸೋ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳು ಒಂದಾದ ಪ್ರೀತಿ, ನಂಬಿಕೆ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಾಗಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ದಂಪತಿಗಳಾದ ಪೀಂಚಲು ಮತ್ತು ಐತ, ಕೋಣೂರು ರಂಗಪ್ಪಗೌಡರ ಮನೆಯ ಕೆಲಸದಾಳುಗಳು. ಐತನು ಕೋಣೂರು ಬಿಲ್ಲವರ ಸಮುದಾಯದವನು. ಇಬ್ಬರೂ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಆಡಿ ಬೆಳೆದವರು. ಇಬ್ಬರೂ ಮದುವೆಯಾದಾಗ ಇವರ ನಡುವೆ ತುಂಬ ಹಿತವಾದ ಪ್ರೀತಿಯು ತುಂಬಿತ್ತು. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಅಷ್ಟು ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾದ ಸಂಬಂಧ. ದಾಂಪತ್ಯ ಎನ್ನುವ ರಥವನ್ನು ಇಬ್ಬರು ಸಮಾನವಾಗಿ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅನುಮಾನಗಳು ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತಿದ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯವು ಪ್ರತಿ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅನೇಕ

ಸಾಹಸದ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಪೀಂಚಲು ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಎದುರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇವಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ರೀತಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಐತ-ಪೀಂಚಲುವಿನ ಮೇಲೆ ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದರೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸೇರೆಗಾರನಾದ ಚೀಂಕ್ರ. ಐತನು ಪೀಂಚಲುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನ ಪಟ್ಟರೂ ಅದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪೀಂಚಲು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಸಂಸಾರದ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದವಳು. ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೂ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಇದ್ದವಳು. ದೊಡ್ಡವರ ಮನೆಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ನೋವು-ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದವಳು. ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಕಾಡು-ಮೇಡು ಅಲೆದು ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಇಳಿದಿದ್ದ ಅವಳು, ಚಿನ್ನಕ್ಕನಿಗಾಗಿ ತಾನು ಬಸುರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ಹುಲಿಕಲ್ಲು ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಾಳೆ. ಯಾರಾದರೂ ಸಹಾಯ ಎಂದು ಬಂದರೆ ಜಾತಿ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಾದ ಐತನನ್ನು ಜೊತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಮನೋಭಾವನ್ನು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡವಳು. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪೀಂಚಲು ಮನೆ ಕೆಲಸದಾಕೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಗೌಡ ಮನೆತನದ ಮೇಲ್ಜಾತಿ ಸಮಾಜದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅರಿತುಕೊಂಡವಳು. ಕೆಳಸಮುದಾಯದ ಪೀಂಚಲು ಮೂಲಕ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಮೇಲು ಕೀಳು ಎಂಬ ಸ್ತರಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಇಂಗಿತ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಮಲೆನಾಡಿನ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟವರು. ಕೋಣೂರಿನ ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಮತ್ತು ಹೂವಳ್ಳಿಯ ಚಿನ್ನಮ್ಮರ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೇಮದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಅಡಿಗಲ್ಲಾಗಿ ಗುತ್ತಿ-ತಿಮ್ಮಿ, ಐತ-ಪೀಂಚಲು ಅವರಿಗೆ ಆಧಾರಸ್ಥಂಭವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಬರುವುದು ಸಿಂಬಾವಿ ಭರಮೈ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು. ಹೂವಳ್ಳಿ ವೆಂಕಟಣ್ಣ, ಸಿಂಬಾವಿ ಭರಮೈ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಬಳಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗಳು ಚಿನ್ನಮ್ಮನನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಚಿನ್ನಮ್ಮನಿಗೆ

ಈ ಮದುವೆ ಇಷ್ಟವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವಳ ಹೃದಯದ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಮುಕುಂದಯ್ಯನಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಿರುತ್ತಾಳೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಬಂದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನವರೆಲ್ಲರನ್ನು ತೊರೆದು ಹೊರಡುವ ಚಿನ್ನಮ್ಮನಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವವಳು ನಾಗಕ್ಕ.

ನಾಗಕ್ಕ ಪ್ರೀತಿಸಿದವರನ್ನು ಒಂದು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಮುಕುಂದಯ್ಯ-ಚಿನ್ನಮ್ಮರಿಬ್ಬರು ತನ್ನವರೆಲ್ಲರ ಬಂಧನದ ಕೊಂಡಿಯನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಒಂದಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಮುಕುಂದಯ್ಯರ ಪ್ರೇಮ ಸಹಜವಾದರೂ, ಸಮಾಜದ ನೈತಿಕ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಲೆಗಳು ಇವರ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂದಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಚಿನ್ನಮ್ಮರಿಬ್ಬರು ತಮಗೆ ತಾವೆ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರೆಂಬ ಭಾವನೆಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಮುಕುಂದಯ್ಯನ ಮೇಲೆ ಅಪಾರವಾದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾಳೆ. ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಹೂವಳ್ಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಂದು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದ್ದು ಚಿನ್ನಮ್ಮನಿಗೆ ತುಂಬ ಹಿಗ್ಗಿನ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಯಾರು ಏನು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೊ, ಮತ್ತೆ ಯಾವ ಕತೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೊ? ಎಂದು ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಹೂವಳ್ಳಿಗೆ ಬರದೆ ಇದ್ದರೆ ಚಿನ್ನಮ್ಮನ ಅಂಜಿಕೆ ವಿಷಮ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಏರುತಿತ್ತು. ಬಾವ ತನ್ನನ್ನೆಲ್ಲಿ ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತಾರೊ ಎಂದು, ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಗಂಡಸು ಅವನ ಪೂರ್ವ ಚರಿತ್ರೆ ಏನೇ ಇರಲಿ ಅದನ್ನು ಸಮಾಜ ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಬೇಕಾದರು ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ತಾನು ಹೆಣ್ಣು ತನ್ನನ್ನು ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಕೈಬಿಡುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಲೋಕವೆ ಕೈಬಿಟ್ಟಂತೆ. ತನಗಿನ್ನು ಬಾಳ್ವೆ ಎಂಬುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ದೊಡ್ಡಮಟ್ಟದ ಅಂಜಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಕುಂದಯ್ಯ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನಮ್ಮರ ನಡುವೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಾಚಿಕೆಯ ಸ್ವಭಾವವು ಇತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರು ಇನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಿನ್ನಮ್ಮ ಗಂಡನಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದ ಗೌರವ ಕೊಡಬೇಕೊ ಆ ಎಲ್ಲಾ ಗೌರವವನ್ನು ಮುಕುಂದಯ್ಯನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಬಿಲ್ಲವರ ಕೇರಿಯ ಪಿಜಿಣ ಕೋಣೂರಿನ ರಂಗಪ್ಪಗೌಡರ ಘಟ್ಟದಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದ. ಇವನ ಹೆಂಡತಿ ಅಕ್ಕಣಿ. ಇವನಿಗೆ ಜ್ವರ ಗಡ್ಡೆಯಾದ್ದರಿಂದ ದಣಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾನಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಅಕ್ಕಣಿ, ಪಿಜಿಣ ರೋಗಗ್ರಸ್ಥನಾದರೂ

ಅವನ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಬಹಳ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮದುವೆಯಾದ ನಂತರ ಪಿಜಿಣ ದಿನಕಳೆದಂತೆ ರೋಗದ ಮುದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಸದಾ ನೋವಿನಿಂದ ನರಳುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅದರೂ ಅಕ್ಕಣಿ ಅವನ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಾನೆ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಗಂಡನನ್ನು ಸಲಹುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅಕ್ಕಣಿ ಮತ್ತು ಪಿಜಿಣನ ದಾಂಪತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲಾಗಿ ಬಂದವನು ಚೀಂಕ್ರ ಸೇರೆಗಾರ. ಚೀಂಕ್ರನ ಹೆಂಡತಿ ದೇಯಿಯು ಸಾವನಪ್ಪಿದಾಗ ಇವಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕುವ ಹೊಣೆ ಅಕ್ಕಣಿಯಾದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವಳಿಗೂ ಸಹ ಮಕ್ಕಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅವಳು ಚೀಂಕ್ರನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಲು ಒಪ್ಪುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಗಂಡನಾದ ಪಿಜಿಣನ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತಾಳೆ. ಅಕ್ಕಣಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ನೆವದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಲೈಂಗಿಕ ತೃಷೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಚೀಂಕ್ರ ಹವಣಿಸತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅಕ್ಕಣಿಗೆ ಅದರ ಮರ್ಮ ಮೊದಲಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಚೀಂಕ್ರನ ದುಷ್ಟ ಮರ್ಮ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಆಕೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ತುಂಬಾ ನಿಷ್ಠಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಚೀಂಕ್ರ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಕ್ಕಣಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಸೀರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಪಿಜಿಣ ಅಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ ಆನಂದದ ಗರಬಡಿದವನಂತೆ ಅವಳ ಕಡೆ ನೋಡಿ, “ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತೇ ಎದೆಲ್ಲಾ?” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳು “ಏನೋ ಅವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ತೇನೆ ಅಂತಾ ಚೀಂಕ್ರ ಸೇರೆಗಾರು ತಂದು ಕೊಟ್ಟದ್ದು” ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಚೀಂಕ್ರ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅವರ ಸಂಸಾರದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಣಿಯ ಗಂಡನಿಗೆ ಔಷಧ ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ತಂತ್ರ ರೂಪಿಸಿದ್ದ. ಪಿಜಿಣನ ರೋಗವನ್ನು ಮನಗಂಡಿದ್ದ ಚೀಂಕ್ರ ಅವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಪಿಜಣನಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸಹಕಾರ ತುಂಬಾ ಸಹಜವಾಗಿಯೆ ಕಂಡು ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ತನಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆರೈಕೆ ಶುಶ್ರೂಷೆಗಳಿಗೆ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಅವನ ಮಮತೆ ಇಮ್ಮಡಿಸಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಅಕ್ಕಣಿ ತಲೆಬಾಚಿ ಹೂ ಮುಡಿದು, ಹೊಸ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು ಗೆಲುವಾಗಿದದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಮಾದಕವಾಗಿಯು ಇತ್ತು. ಮೊದಲಿನಂತಲ್ಲದ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಿಂದ ಅವಳು ತನಗೆ ಸುಖಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾದರೂ ಆಗಬಹುದೇನೊ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಅಕ್ಕಣಿಗೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಂದ ಸಿಗದಿದ್ದ ಲೈಂಗಿಕ ಸುಖ ಚೀಂಕ್ರನಿಂದ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವಳು

ಅವನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಋಣ ತೀರಿಸುವ ಕೃತಜ್ಞತಾ ರೂಪದ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಾಯಿತೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದಳು. ಒಮ್ಮೆ ಪಿಜಿಣನಿಗೆ ಅವಳ ಗುಟ್ಟು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು "ಅವಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಅಸಮಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ತಾನೆಂತಿದ್ದರು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗಾದರೂ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಆಡಿಕೊಳ್ಳದಂತೆ ಬಾಳು ಎಂದು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಿದ್ದನು ಪಿಜಿಣ" . ಅವಳು ಒಂದು ದಿನವೆಲ್ಲ ಊಟ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಚೀಂಕ್ರನು ಪದೇ ಪದೇ ಅಕೆಯನ್ನು ಪೀಡಿಸಿಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಅಕ್ಕಣಿ ನೋವಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಈ ವಿಷಯ ಅರಿತ ಪಿಜಿಣಿನು ಮನದಲ್ಲಿಯೆ ನೊಂದುಕೂಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಸಂಬಂಧಗಳ ನ್ಯೂನ್ಯತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ದೇಹ ಕಾಮನೆಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಿದಾಗ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಹೇಗೆ ಮೂಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾ, ಅಕ್ಕಣಿಯ ಒಳ ಆಸೆಯು ಹೆಪ್ಪುಗೊಂಡಾಗ ದಾಂಪತ್ಯ ಸಂಬಂಧವು ಹೇಗೆ ಮುರಿದು ಬೀಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಒಂದು ದಿನ ಕುಡಿದ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಚೀಂಕ್ರ, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಬಸುರಿಯಾಗಿದ್ದಳು ಎಂದು ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಕಾಮ ದಾಹಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಾಚಾರವೆಸಗುತ್ತಾನೆ. ಅದರಿಂದ ಅವಳು ರಕ್ತದ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿ ನರಳಾಡಿ ಸಾಯುತ್ತಾಳೆ. ಕುಡುಕ ಗಂಡ ತನ್ನ ದುಡಿತದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೋ ಇಷ್ಟೋ ತಂದು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಂಜಿ ಬೇಯಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಗೊ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ತುಂಬು ಗರ್ಭಿಣಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತ ಅವನು ನಡೆಸಿದ ಕ್ರೂರ ವರ್ತನೆ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಪುರುಷತ್ವಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಅಮಾಯಾಕ ಹೆಣ್ಣು ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಚೀಂಕ್ರ ಮತ್ತು ದೇಯಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಬಹಳ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸತಿಪತಿಗಳಿಬ್ಬರು ಪರಸ್ಪರ ಒಪ್ಪಿ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದುರಂತವೆಂದರೆ ದೇಯಿಯ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಪುರುಷ ಸಮಾಜದ ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಸ್ತ್ರೀ ಶೋಷಣೆಯ ಬಲಿಯಾಗುವುದು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಸಮಾಜದ ಪರಮಾವಧಿಯೆ ಆಗಿದೆ.

ರಂಗಮ್ಮ-ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಇವರಿಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಾಗಿ ಬಂದವನು ಧರ್ಮು. ಇವನು ಹುಟ್ಟಿದ ನಂತರ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ ತನ್ನ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ತಿರುಪತಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಗಂಡನ ಬರುವಿಕೆಗಾಗಿಯೆ

ಕಾಯುತ್ತಾ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದರೂ 'ತನ್ನ ಗಂಡ ಬರುತ್ತಾನೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳ ವಿರುದ್ದವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಕೊರಳ ಮಾಂಗಲ್ಯವನ್ನು ಸಹ ತೆಗೆಯದೆ ಅರಿಶಿಣ-ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟು ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಮುರಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಇದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಊರಿನವರೆಲ್ಲ "ಹುಚ್ಚು ಹೆಗ್ಗಡತಿ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಕಳೇಬರವನ್ನು ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ತಂದಾಗ ರಂಗಮ್ಮ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಗಂಡನ ಕಳೇಬರವಿದ್ದ ಚಟ್ಟದ ಕಡೆಗೆ ಬಗ್ಗಿ ಕುಗ್ಗಿ ಮುಖಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಾ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೆ ಕಳಚಿಹೋಗಲಿರುವ ಕರಿಮಣಿ ಸರದ ತಾಳಿ ಜೋಲುವಂತೆ ಬಾಗಿ ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೆ ಒಡೆದು ಬೀಳಲಿರುವ ಬಳೆ ಸದ್ದಾಗುವಂತೆ ನಡುಗುತ್ತಾಳೆ. ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆಯ ತಮ್ಮನಾದ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ರಂಗಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಳು ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಮಾತನಾಡಿ ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತರವನ್ನು ಸಹ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ರಂಗಮ್ಮನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಬಂಧಗಳ ನಡುವೆ ಆಕೆ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಕಟ್ಟನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಬಂಡಾಯದ ಮನೋಧರ್ಮದಿಂದ ಇಡೀ ಪುರುಷ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಸ್ತ್ರೀ ತತ್ವದ ದಿಟ್ಟತನವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಅದು ದೇವಯ್ಯ ಮತ್ತು ದೇವಮ್ಮ [ಪುಟ್ಟಕ್ಕ] ಅವರ ದಾಂಪತ್ಯ. ಮೊದಲಿಗೆ ದೇವಯ್ಯ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ ಬಹಳ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿದ್ದ. ನಂತರ ಪಾದ್ರಿ ಜೀವರತ್ನಯ್ಯನ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ. ಆದರೆ ದೇವಮ್ಮ ತನ್ನ ಗಂಡ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಪಾದ್ರಿಯ ಮಗಳ ಜೊತೆ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವ ಆತಂಕದಿಂದ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಭಯಪಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ದೇವಯ್ಯ ಮೊದಲು ದೇವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಭಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅದರೆ ಪಾದ್ರಿ ಜೀವರತ್ನಯ್ಯನ ಸಂಗದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ದೇವರ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದಂತಾಯಿತು. ಅವನು ಮೂಢಾಚಾರ ಮತ್ತು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಎಂದು ದೇವಮ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯದ ಪಾತ್ರವು ಸಹ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಏಕೆಂದರೆ, ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ

ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದಿದ್ದ ಇವರ ದಾಂಪತ್ಯ ನಡುವೆ ಕೋಪ–ತಾಪ, ವೈಮನಸ್ಯ ಬಂದರೂ ಕೊನೆಗೆ ಒಂದಾಗುವುದನ್ನು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರ ಭರಮೈ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಇವರ ಧರ್ಮ ಪತ್ನಿ ಜಟ್ಟಮ್ಮ. ಇವರ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನ ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯಿಂದ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಇವರ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಬರುವುದು ಜಟ್ಟಮ್ಮನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ. ಭರಮೈ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಬಳತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ತಂಗಿ ಮಂಜಮ್ಮನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಭರಮೈ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಹೂವಳ್ಳಿ ವೆಂಕಟ್ಟಣ್ಣನ ಮಗಳಾದ ಚಿನ್ನಮ್ಮನನ್ನು ಹಣದ ಆಸೆಯಿಂದ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಜಟ್ಟಮ್ಮನಿಗೆ ಸಹಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜಟ್ಟಮ್ಮನಿಗೆ ತನ್ನ ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಗಂಡನಾದ ಭರಮೈ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಎರಡನೇ ಮದುವೆ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಜಟ್ಟಮ್ಮ ಭರಮೈ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದಳು. ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡನಿಗೆ ಹೆದರುವುದು ಸಹಜ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಟ್ಟಮ್ಮ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಹಳ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. 'ಇವರು ಎರಡನೆ ಮದುವೆ ಆಗುವುದೇತಕ್ಕೆ? ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದಲ್ಲವೇ? ನಾನು ಸತ್ತ ಮೇಲಾದರು ರಗಳೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾನೇ ಹೋಗಿ, ನಮ್ಮ ದಾಯಾದಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಕೇಳಿ, ಇವರಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸಿ, ಸವತಿಯನ್ನು ಮನೆದುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತಲು ಕೆರೆ ಬಾವಿ ತಳ ನೋಡುವುದು ಲೇಸು' ಎಂದು ಜಟ್ಟಮ್ಮ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ತನ್ನ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾದ ನಂತರ ಅವಳ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಜಟ್ಟಮ್ಮ ಅನುಭವಿಸಲಿಲ್ಲ. ಜಟ್ಟಮ್ಮನಿಗೆ ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಕೊರಗು ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ, ತಾನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಗಂಡ ಮತ್ತೊಂದು ಮದುವೆಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಕೊರಗು ಜಟ್ಟಮ್ಮನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಹ ಗುತ್ತಿ–ತಿಮ್ಮಿ, ಐತ–ಪೀಂಚಲು, ಮುಕುಂದಯ್ಯ–ಚಿನ್ನಮ್ಮ, ಅಕ್ಕಣಿ–ಪಿಜಿಣ, ಚೀಂಕ್ರ–ದೇಯಿ,

ರಂಗಮ್ಮ-ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ, ಭರಮೈ ಹೆಗ್ಗಡೆ-ಜಟ್ಟಮ್ಮ ಈ ಎಲ್ಲಾ ದಾಂಪತ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಬಹಳ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಂತಹ ದಾಂಪತ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರದ ಗುಟ್ಟನ್ನೂ ಇತರರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಬಾರದು ಮತ್ತು ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಂದರೂ ಅವರಿಬ್ಬರೆ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ ಹೊರೆತು ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ತರಬಾರದು ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ದಾಂಪತ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟ ಕಾದಂಬರಿ ಮತ್ತೊಂದು ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಬೃಹತ್ ಕಾದಂಬರಿಯು ಹಲವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಕೇವಲ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಗುತ್ತಿ ಮತ್ತು ಹುಲಿಯ ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಬಂಧ ಇಡೀ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿ ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುವಂತಹ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪಾತ್ರಗಳು ಒಳಸಂಬಂಧ, ನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧ, ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂಬಂಧದೆಡೆಗೆ ಸಾಗುವುದು ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಕಾದಂಬರಿ ಒಳಗಡೆ ಬರುವ ಆಧುನಿಕ ಪಲ್ಲಟಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಪಾತ್ರದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಬಂಧವೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡ ಕಥೆಯೇ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುಖ್ಯ ಜೀವಾಳ.

ಪ್ರರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧.ಕುವೆಂಪು, ಮಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮದುಮಗಳು, ಉದಯ ರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.

೨.ಅಶೋಕ ಟಿ ಪಿ, ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿ ಎರಡು ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಹೆಗ್ಗೋಡು.

೩.ಗುರುಪಾದ ಮರೆಗುದ್ದಿ, ಕುವೆಂಪು ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

೪.ಪ್ರಧಾನ ಗುರುದತ್ತ, ಕುವೆಂಪು ಸಂಚಯ, ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.

೫.ಕುವೆಂಪು ಸಮಗ್ರ ಗದ್ಯ ಸಂಪುಟ-೧, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಕುಪ್ಪಳಿ.